

Реферат на тему: "Життя і творчий шлях А. А. Фета"

Афанасій Фет

Життя і творчий шлях А.А.Фета

План

I. Вступ

- поетичне угруповання "Парнас";
- послідовники ідей "Парнасу" у Росії

II. Основна частина

1. Афанасій Афанасійович Фет

- умови формування світогляду поета;
- поетичний шлях;
- Фет — співець російської природи;
- любовна лірика поета;

II. Висновок

Література

Вступ

Поетичне угруповання "Парнас"

Назва "Парнас" пішла від назви гори у Греції, на якій за уявленнями давніх греків жили чудові музи мистецтва і бог поезії Аполлон. Зараз це слово є символ мистецтва, символ поезії. У Франції в 70-ті роки XIX ст. парнасцями почали називати поетів, що за мету собі ставили створення "чистого мистецтва", яке б оспівувало не щось з буденного життя, а тільки справжню красу: природу, кохання... Ці поети майже не звертали уваги на те що саме з цього вони оспівують, для них головним було те, як вони це роблять. Найвідомішими представниками цього поетичного угруповання були: Теофіл Готьє, Поль Готьє, де Ліль, де Ларме, де Ередіа.

Послідовники ідей "Парнасу" у Росії

Не обминула ця течія в мистецтві XIX століття і Росію. Загальновизнаним вважається наявність в російській поезії цього часу двох напрямків. Один — це поети, що зверталися у своїй творчості до важливих суспільно — політичних проблем, розповідали про сучасну людину з її турботами, тривогами, розчаруванням, горем. Їх твори швидко відгукувались на актуальні явища дійсності, брали активну участь у літературній боротьбі. Найяскравіший представник цієї школи — М.О.Некрасов. Широко відомий погляд Некрасова на роль поета в суспільному житті: "Поэтом можешь ты не быть, но гражданином быть обязан..." Водночас існував у поезії і другий напрямок, орієнтований на теорію "мистецтва заради мистецтва". Поети чистого мистецтва зверталися до світу філософських та психологічних проблем, відображали особисті, інтимні переживання, красу та витонченість оточуючої природи. Звичайно,

між представниками цих напрямків існувала непримиренна боротьба. Другий напрям в мистецтві обрали для своєї творчості О.Майков, Л.Мей, О.Толстой. Але найяскравішими представниками "чистого мистецтва" в російській літературі вважаються Афанасій Фет і Федір Тютчев.

Основна частина

Афанасій Афанасійович Фет

(1820-1892)

Умови формування світогляду поета

Афанасій Афанасійович Фет народився в садибі Новоселки Мценського повіту в листопаді 1820 року.

Історія його народження не зовсім звичайна. Батько його, Афанасій Неофитович Шеншин, ротмістр у відставці, належав до старого дворянського роду і був багатим поміщиком. Знаходячись на лікуванні в Німеччині, він оженився на Шарлотті Фет, яку вивіз у Росію від живого чоловіка і доньки. Через два місяці по приїзді в Шарлотти народився хлопчик, названий Панасом на прізвище Шеншин. Чотирнадцять років потому, духовна влада Орла виявила, що дитина народилася до вінчання батьків і Афанасій був позбавлений права носити прізвище батька та дворянського титулу. Ця подія сильно вразила душу дитини, і Фет майже усе своє життя переживав двозначність свого положення.

Особлива ситуація з народженням вплинула на подальшу долю Афанасія Фета — він повинний був вислужити собі дворянські права, яких його позбавила церква. Насамперед, він закінчив університет, де навчався спочатку на юридичному, потім на філологічному факультеті.

Поетичний шлях

У цей час, у 1840 році він і видав окремою книгою свої перші добутки, збірку "Лирический пантеон":

"Пуская в свет свои мечты,
Я предаюсь надежде сладкой,
Что может быть на них украдкой
Блеснет улыбка красоты,
Иль раб мучительных страстей,
Читая скромные создания,
Разделит тайные страданья
С душой взволнованной моей"

Але, нажаль, збірка не мала ніякого успіху.

Одержавши освіту, Афанасій Афанасійович вирішив стати військовим, тому що офіцерський чин давав можливість одержати дворянський титул. Але в 1858 році А.Фет змушений був вийти у відставку. Дворянських прав він так і не здобув — у той час дворянство давало тільки чин полковника, а він був штаб — ротмістром. Звичайно, військова служба не пройшла для Фета даром: це були роки світанку його поетичної діяльності. У 1850 році в Москві вийшли "Вірші" А. Фета, зустрінуті читачами з

захватом. У Петербурзі він познайомився з Некрасовим, Панаєвим, Дружиніним, Гончаровим, Язиковим. Пізніше він подружився з Левом Миколайовичем Толстим. Ця дружба була довга і потрібна для обох.

В роки військової служби Афанасій Фет пережив трагічну любов, що вплинула на всю його творчість. Це була любов до Марії Лазич, шанувальниці його поезії, дівчині дуже талановитої й освіченої. Вона теж полюбила його, але вони обоє були бідні, і А. Фет з цієї причини не зважився з'єднати свою долю з коханою дівчиною. Незабаром Марія Лазич загинула, вона згоріла. До самої смерті поет пам'ятав про свою нещасливу любов, у багатьох його віршах чується її нев'янучий подих.

У 1856 році вийшла нова книга поета.

Вийшовши у відставку, А. Фет купив землю в Мценському повіті і вирішив присвятити себе сільському господарству. Незабаром Фет женився на М.П. Боткіній. У селі Степанівці Фет прожив сімнадцять років, лише зрідка навідуючись до Москви. Тут застав його указ царя про те, що за ним, нарешті, затверджене прізвище Шеншин, із усіма зв'язаними з нею правами.

У 1877 році Афанасій Афанасійович купив у Курській губернії село Воробйовку, де і провів залишок свого життя, лише на зиму переїжджаючи до Москви. Ці роки на відміну від років, прожитих у Степанівці, характерні його поверненням до літератури. Усі свої вірші поет підписував прізвищем Фет: під цим ім'ям він придбав поетичну славу, і воно було йому дорого. У цей період А. Фет видав збори своїх творів за назвою "Вечірні вогні" — усього було чотири випуски.

У 1892 році поет помер, не доживши двох днів до 72 років. Похований він у селі Клейменово — родовому маєтку Шеншиних, у 25 верстах від Орла.

Вірші А. Фета — це чиста поезія, у тому контексті, що там немає ні крапельки прози. Фет обмежував свою поезію трьома темами: кохання, природа, мистецтво. Звичайно він не оспівував жарких почуттів, розпачу, захвата, високих думок. Ні, він писав про найпростіше — про картини природи, про дощ, про сніг, про море, про гори, про ліс, про зірки, про найпростіші рухи душі, навіть про хвилини враження. Його поезія радісна і світла, їй притаманне почуття світла і спокою. Навіть про свою загублену любов він пише світло і спокійно, хоча його почуття глибокі і свіжі, як у перші хвилини. До кінця життя Фету не зрадила радість, який перейняті майже всі його вірші.

Краса, природність, щирість його поезії доходять до повної досконалості, стих його надзвичайно виразний, образний, музичний. "Це не просто поет, а скоріше поет — музикант..." — говорив про нього Чайковський. На вірші Фета була написана безліч романсів, що швидко завоювали широку популярність.

Фет — співець російської природи

Фета можна назвати співаком російської природи. Наближення весни й осіннє ув'ядання, запашна літня ніч і морозний день, що розкинувся без кінця і без краю, житнє поле і густий тінистий ліс — про все це пише він у своїх віршах. Природа у Фета завжди спокійна, притихла, немов застигла. І в той же час вона на диво багата звуками

і фарбами, живе своїм життям, схованим від неуважного ока:

"Я пришел к тебе с приветом,
Рассказать, что солнце встало,
Что оно горячим светом
По листам затрепетало;
Рассказать, что лес проснулся,
Весь проснулся, веткой каждой,
Каждой птицей встрепнулся
И весенней полон жаждой..."

Дуже чудово передає Фет і "благоухающую свежесть чувств", навіяних природою, її красою, принадністю. Його вірші перейняті світлим, радісним настроєм, щастям любові. Поет надзвичайно тонко розкриває різноманітні відтінки людських переживань. Він вміє уловити і наділити в яскраві, живі образи навіть скороминущі щиросердечні рухи, що важко позначити і передати словами:

"Шепот, робкое дыханье,
Трели соловья,
Серебро и колыханье
Сонного ручья,
Свет ночной, ночные тени,
Тени без конца,
Ряд волшебных изменений
Милого лица,
В дымных тучках пурпур розы,
Отблеск янтаря,
И лобзания, и слезы,
И заря, заря!..."

Звичайно А. Фет у своїх віршах зупиняється на одній фігурі, на одному повороті почуттів, і в той же час його поезію ніяк не можна назвати одноманітною, навпаки, — вона уражає розмаїттям і безліччю тем. Особлива принадність його віршів крім змісту — саме в характері настроїв поезії. Муза Фета легка, повітряна, у ній начебто немає нічого земного, хоча говорить вона нам саме про земні речі. У його поезії майже немає дії, кожен його вірш — це цілий ряд вражень, думок, радощів і сумувань. Узяти хоча б такі з них, як "Луч твой, летящий далеко...", "Недвижные очи, безумные очи...", "Солнце луч промеж лип...", "Тебе в молчании я простираю руку..." та ін.

Поет оспівував красу там, де бачив її, а знаходив він її повсюди. Він був художником з винятково розвинутим почуттям краси. Напевно тому в його віршах такі чудові картини природи, що він брав її такою, яка вона є, не припускаючи ніяких прикрас дійсності.

Любовна лірика поета

Таким же прекрасним для А.Фета було і почуття кохання, якому присвячено чимало творів поета. Кохання для нього — це захист, тиха гавань "від вічного плескоту і

гомону життя". Любовна лірика Фета відрізняється багатством відтінків, ніжністю, теплом, що йде з середини душі. "Мед запашний любовної радості і чарівних снів" Фет змалював в своїх творах словами надзвичайної свіжості і прозорості. Пронизана то світлим сумом, то легкою радістю, його любовна лірика дотепер зігріває серця читачів, "золотом вічним горить у співі".

В всіх творах А. Фет бездоганно вірний в описах чи то почуттів, чи то природи їх дрібним рискам, відтінкам, настроям. Саме завдяки цьому поет і створив дивні твори, що вже стільки років вражають нас філігранною психологічною точністю. До їх числа належать такі поетичні шедеври, як "Шепот, робкое дыхание...", "Я пришел к тебе с приветом...", "На заре ты ее не буди...", "Заря прощается с землей..."

Поезія Фета — поезія натяків, здогадок, умовчань; його вірші у більшості своїй не мають сюжету, — це ліричні мініатюри, призначення яких не стільки передати читачеві думки і почуття, скільки "летючий" настрій поета. Він був далекий від душевних бур і тривог. Поет писав:

"Язык душевной непогоды
Был непонятен для меня".

А.Фет був глибоко переконаний, що краса — це реальний найважливіший елемент побудови світу, який надає йому гармонійну виваженість і цільність. Тому, він шукав та знаходив красу в усьому: в опалому листі, в троянді, що дивно посміхнулася "в день бысролетный сентября", в фарбах "неба родного". Поет відрізняв "розум розуму" та "розум серця". Він вважав, що лише "розумом серця" можливо проникнути крізь зовнішню оболонку у прекрасну суть буття. У сердечно — розумну лірику Фета немає доступу нічому жакливому, потворному, дисгармонійному.

Останнє фото поета.

Висновок

Аналізуючи твори поета, можна з повною впевненістю стверджувати, що російська школа чистого мистецтва не тільки не поступалася французькій, а можливо навіть де в чому перевершувала її. На відміну від представників французької школи "чистого мистецтва", які в своїх віршах приділяли увагу в першу чергу ритму вірша, повторам, чергуванню літер в словах, створенням віршів — символів, російські поети були майстрами "музикальних віршів", які легко читалися. Образи створювані в віршах були легкі, пронизані світлом, зверталися до найкращих почуттів людини, вчили прекрасному, вчили знаходити і любити красу в кожному прояві природи, або почутті любові. Вірші представників російської школи "чистого мистецтва" більш зрозумілі читачеві, оскільки їх вірші не обтяжені великою кількістю символічних образів. Цікавою особливістю російських поетів не тільки оспівували природу, а ставились до неї, як до чогось визначного, надзвичайного, що може стати сенсом життя. Саме в природі, любові до жінки чи чоловіка людина має знаходити наснагу до життя, праці, творчості, любові до батьківщини. На мою думку, російські поети школи "чистого мистецтва" оспівували в віршах природу через своє особливе ставлення до неї, а французькі поети, просто вважали, що в віках гідно зберегти лише вірші про вічне,

щось піднесене, не буденне. Саме тому, в віршах французів панувала природа. Через це мені більше імponує лірика поетів А.Фета та Ф.Тютчева, яка через усю несхожість зачаровує своєю красою, тонким відчуттям "душі природи" та прагненням відобразити її в усіх своїх проявах.

Література

Журнали "Зарубіжна література" 1999 — 2001 рр.

"Зарубіжна література 10-й клас. Матеріали до уроків". Укладач Р.Б. Шутько., Харків: Торсінг, 2000р.

А.А. Фет "Вибрані твори", Дніпропетровськ: "Промінь" 1984р.

Інтернет сайти:

www.literatura.ru

www.literature.ru